

Splošne vesti

— Tovarišem, ki bodo potovali na sokolski izlet v Sofijo. Za čas turneje po Bolgariji, je bil Učiteljskemu pevskemu zboru dodeljen tajnik prosvetnega Sojuzu g. Luka Epitropov. Naročil je pevcem in pevkam naj javijo vsem tovarišicam in tovarišem, ki se bodo udeležili kongresa Junakov v Sofiji, da se obrnejo nanj, če bodo potrebovali svetovalca, to-mača ali kake informacije. Njegov naslov je: **Luka Epitropov, Sofija, Boulevard Chr. Botev 54.** Pripravljen je voditi tudi grupo, ki bi rada napravila turistične izlete na Rilo, Pirniji, Vi-tošo ali pa v bližnjo okolico Sofije, Tov. Lu-ka, kakor so ga nazivali člani pevskega zbora je odlični tovariš, informiran o vsem in bo marsikomu lahko nudil pomoč in dal drago-cene informacije.

— Nameščenju učiteljstva povzročila raz-ne intervencije, razočaranja, solze in gorje. Ni čuda, saj bodo imeli škodo za vse življenje vsi, ki so bili zapostavljeni. Vse to bi izostalo, ako bi se prošnje obravnavale po vrsti, kakor so vložene in konec bi bilo samovolje in protekcij. — Popolnoma enostavno in lahko je biti pravičen.

— Ciril Metodovi kresovi. Bliža se praz-nik slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Kakor vsako leto naj tudi letos na predvečer tega praznika zagorijo kresovi na vseh hol-mih in hribih širom naše lepe slovenske zemlje. Zlasti ob državni meji naj zaplapolajo mo-gočni kresovi, ki bodo živo pričali, da tod prebiva slovanski rod, ki goreče ljubi svojo svobodno domovino, svoj jezik in svoje šege in navade. Ciril Metodove podružnice so prve poklicane, da organizirajo zažiganje kresov, učiteljstvo pa jim bo šlo rade volje na roko, sodelovala pa bo z veseljem tudi šolska mla-dina, ki se bo pri tem učila spoštovati lepe šege in navade svojih pradedov.

— Uprava Učit. doma v Ljubljani prosi tovariše in tovarišice, naj pripravijo staršem ob dani priliki penzionat v našem domu v Ljubljani, ki bo otvorjen z začetkom novega šolskega leta. Sprejemali se bodo za enkrat samo dijaki.

— Učiteljska društva prosimo, da poravnajo članarino za tekoče šolsko leto pred banovinsko skupščino.

in vstopnice za zdravilišče, pri čemer bo upo-števala dovoljeni 20% popust.

Predsednik: Ravnatelj:
Podpis: I.S. Podpis:

—g Članom Učit. samopomoči. Ker smo imeli v juniju t. l. samo 1 smrtni primer in da doprinesemo pošteno za računski zaključek v maju t. l., Vam v teh dneh ne bomo poslali položnic. Prispevek za 25l. smrtni primer bo-mo prišteli prispevku za julij t. l. — Nekateri člani imajo visoke zaostanke. V teh dneh smo razposlali nad 80 opominov, ki dajo skupaj težke tisočake. Poravnajte te zneske takoj, predno greste na počitnice! O počitnicah imate dosti drugih izdatkov, zato radi pozabljate na US. — Ne pozabite sporočiti domačemu poštenu uradu Vašega počitniškega bivali-šča! Vsake počitnice nam pošta vrača cele kupe nedostavljenih pism. — Posebno se ob-račamo do članov, ki so prejeli podpore iz podpornega sklada, da nam mesečne obroke nakazujejo redno. Vsakega, ki do 10. julija 1935 ne bo imel vsega v redu, bo izročila za-družna uprava računovodstvu, oziroma finančni direkciji in bo zaprosila za odtegotvanje najvišje mogočega zneska. Red mora biti tu kot tam. — Vsem zadrudnikom US želi upra-va: Vesele počitnice!

ČLANSKE SKUPINE US.

Zadrudna uprava razpošilja vsem članom — navadno enkrat v mesecu — položnice za nakazilo članskih prispevkov. Vsaka taka po-šiljatev stane zadrugo 1 Din, in sicer: polo-žnica 15 p., ovitek 10 p., znamka 25 p., od vsa-kega nakazanega zneska nam poštna hranil-nica odbije za vknjižbo 50 p., skupaj 1 Din. Vsak odpošiljatelj plača na oddajni pošti za vsak vpis ene položnice 50 p. Mesečno raz-pošlje zadrudna uprava okrog 2000 pism s položnicami. Iz računskega zaključka za l. 1934. vidite, da je znašal izdatek za pošto, znamke in poštno-hranilne stroške (vknjižba, položnice) Din 22.114.23.

Ze večkrat se je poskušalo zmanjšati poštne in upravne stroške na ta način, da se je priporočalo zadrudnikom združevanje v skupine s skupnim nakazovanjem članskega prispevka na eni položnici. Do zdaj imamo v evidenci 11 takih skupin s 148 zadrudniki. Ti člani povrnejo upravi za vse leto 12 poštinih po 11 Din, to je 132 Din. Če bi nakazoval članske prispevke vsak sam, bi 148 zadrud-nikov izdalo na poštinih (samo zadrudni upravi) 1776 Din. Ti člani si prihranijo na leto 1644 Din. Pri tem ne upoštevamo članskega izdat-ka po 50 p za vsak vpis na oddajni pošti.

Skupino tvori najlažje učiteljstvo (seveda zadrudniki US) ene šole ali zavoda, ki skupno dobiva mesečno prejemke. Izmed sebe si zbe-rejo enega poverjenika in ga pooblaste, da

pri izplačilu odtegne od mesečne plače vsa-kemu zadrudniku določeni znesek, prejema od US pismena obvestila (položnice) in odpo-šilja članske prispevke za vse zadrudnike na eni položnici. Na ta način si prihranite mno-go nepotrebnih izdatkov, potov na pošto, za-družni upravi pa olajšate delo pri razpošilja-nju in vknjižbah.

Mogoča je še druga pot, ki pa le delno razbremenjuje člane in upravo. To je: Več zadrudnikov se odloči, da prejemo polož-nice v enem ovitku. Obračun za 10 zadrud-nikov po tem načinu bi bil sledeč: 10 položnic Din 1.50, 1 ovitek 10 p., znamka 25 p., za 10 vknjižb pri poštni hranilnici 5 Din, skupaj Din 6.85. Poštno-upravni stroški bi znašali posamezno za 10 članov 10 Din. Prihranek znaša samo Din 3.15, zato pa je vknjiževanje v upravi zamotanejšje (preračunavanje stro-škov računanih v parah za število zadrud-nikov v skupini). Iz tega vzroka kakor tudi z ozirom na malenkostni prihranek, je ta način manj priporočljiv.

Podpisana uprava poziva vse člane-za-družnike US, da se po možnosti združijo v skupine za skupna nakazovanja na eni polo-žnici. Sporoče naj nam samo imena vseh za-družnikov v skupini in ime poverjenika, ki bo prejel naša obvestila (položnice) in na-kazoval US članske prispevke. Spremembe v skupini (priglasitev novega zadrudnika, odhod enega zadrudnika drugam itd.) naj nam po-verjenik pismeno sporoči, da popravimo naš seznam. Za našo evidenco to zadostuje, vsak poverjenik bo itak imel seznam vseh zadrud-nikov v svoji skupini.

Poskusite izvesti ta nasvet, saj bo v Vašo korist!
Uprava US v Ljubljani.

UČITELJSKA GOSPODARSKA POSLOVALNICA r. z. o. z. v Mariboru

ima svoj redni letni občni zbor, ob priliki ba-novinske učiteljske skupščine v soboto dne 13. julija 1935, ob 9. uri v prostorih sekcije učiteljskega udruženja v Ljubljani, Franči-škanska ulica 6/l.

Dnevni red:

1. Zapisnik zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Čitanje in odobritev računskega za-ključka za leto 1934.
5. Likvidacija zadruge.
6. Slučajnosti.

Poseben likvidacijski občni zbor Učiteljs-ke Gosp. Posl. se pa vrši v soboto dne 13. ju-lija 1935, ob 11. uri, kjer se bo sklepalo o likvi-daciji zadruge.

Ako v določenem času ne bo zadostno število članov navzočih, se vršita občna zbora glasom pravil po čl. 10. ¼ ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom.

Predsednik: Tajnik:
Anton Hren, s. r. Ivan Womer, s. r.

Učiteljska fiskarna KONGRES UČITELJEV MEŠČANSKIH ŠOL.

Ob priliki kongresa učiteljstva meščan-skih šol, ki bo v Ljubljani v začetku julija t. l., priredi v zvezi z razstavlo del učencev meščanskih šol znana ustanova »Schriftmu-seum«, odnosno založba Heintze Blackertz iz Berlina razstavo del učencev iz raznih delov sveta. Ta dela so izdelana na osnovi moderne metode pisanja in risanja z najmodernejšim orodjem. Posebno se bo pokazalo tako zvano Tif orodje za ročna dela, kot linorez, metal plastika, izrezovanje papirja in prespan radi-rung.

Priporočamo učiteljstvu obisk te razsta-ve, ki se priredi v poslopju državne meščanske šole v Beethovnovi ulici.

Vse knjige za pripomočke te nove pisave ima na zalogi Učiteljska knjižarna v Ljublja-ni in njena podružnica v Mariboru.

Mladinska mafica

—mm V kolikor smo informirani, so spre-jeli otroci letošnje naše publikacije skoro povsod z velikim zadovoljstvom. Ker nas za-nima, kako so sprejeli otroci posamezne knji-ge, kaj je na njih ugajalo in kaj ne, bi bili tovarišem hvaležni, če bi nam o tem poro-čali. Poročilom naj bi dodali še svoje misli, želje in nasvete.

—mm Ekspedicija knjig M. M. je kon-čana. Knjige so prejeli vsi, ki so plačali ves letnik »Našega roda« in so dodali še 250 Din za knjige. Kdor publikacij še ni prejel, naj jih takoj reklamira. Kdor pa še ni poslal de-narja za knjige, naj to nemudoma stori, ker je sicer nevarnost, da ostane brez njih. Raz-poslanih je že nad 20.000 garnitur knjig in je mogoče, da bodo kmalu pošte.

—mm »Naš glas« piše v svoji 12. številki o »Našem rodu«:

Z 8. števil. se je zaključil letošnji letnik tega najbolj razširjenega slovenskega mladinskega lista. V minolem letniku so sodelovali mnogi znani pripovedniki in ilustratorji. Med prvimi so Oton Zupančič, Alojz Gradnik, Ivan Pregelj, Bogomir Magajna, Narte Veli-konja in dr. Ilustracije pa so prispevali Tone Kralj, Mara Kraljeva, M. Sedej in dr. List je skrbno urejevan in nudi mladini mnogo zani-mivega in poučnega branja v lepi obliki. Pri-poročila »Naš rod«, ki je hkrati tudi najce-nejši mladinski list, ne potrebuje.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

Poročila:

+ JUU — SRESKO DRUSTVO SLOV. BISTRICA je zborovalo v četrtek 6. junija prvič v dobi obstoja v Venčesu ob prav lepi udeležbi, 44 članov.

Predsednik je predvsem pozdravil preglednika tov. Vranca in novo tovarišico Po-držajevo Justino iz Poljskave. Dobrodošlico je nato izrekel šolski upravitelj tov. Povh, z željo, da bi odnesli iz tega podpohorskega kraja čim boljše vtise.

Po situacijskem poročilu predsednika, ki je poudarjal zlasti dva važna dogodka zad-njega časa t. j. izvolitev 2 slovenskih tovarišev za poslanca in velik pomen zblizanja bratov Bolgarov in Jugoslovčanov, ki ta vrši učitelj-stvo potom naše pesmi, so se obravnavali naj-važnejši dopisi. Predsednik je priporočal po-set pedagoškega tečaja v Mariboru in poslu-ževanje stanovskih ustanov pri raznih na-ročbah.

Za tem je tov. Vranc iz Studencev pri Mariboru poročal o svojem novem okvirnem učnem načrtu narodnih šol in vpletel vmes svoje vtise z zadnjega nadzorovanja. Uvo-doma je dal nekaj osnovnih misli glede na današnji šol. pedagoški svet in je zaključil, da so imeli prav tisti, ki so trdili, da bo šele potom nove družbe ustvarjena nova šola, ki hoče vzgojiti v človeku nekaj samostojnega in ne lutkarskega. Glede otroka se zahteva aktivno sodelovanje, glede učne snovi pa kon-centracija, ki pa naj ne bo samo gola vez med posameznimi predmeti, ampak naj ima strnje-ni pouk tudi neko idejno podlago. Okvirni načrt tov. Vranca upošteva vse zakonske predpise, na drugi strani pa odgovarja vse-stransko v smislu delovnih načel moderne šole. Njegov načrt, ki se naslanja na sodobno gledanje pri pedagoškem in metodičnem delu v šoli, je učiteljstvo toplo pozdravilo, z željo, da bi se pouk po njem čimprej uveljavil.

Tov. Vranc je nato govoril kot pregled-nik o vtisih pridobljenih na zadnjem nadzo-rovanju in dal učiteljstvu nekaj nasvetov gle-

njegova življenjska naloga, njegova trnjeva pot.

Baš takrat je Bismarkov pohlepni nacionalizem začel pripravljati gradnjo ger-man-skega mosta proti Adriji, temelji enega ste-bra bi se morali zasidrati v Rogaški Slatini, graditelji so računali na Škrablovo pomoč, on naj bi v šoli vzgajal »Nemcem prijazne Slovence«.

Škrabl pa je sodelovanje odklonil, ga od-klanjal do upokojitve in se za to pokoril vse življenje.

Kmalu je bil pri oblasti zapisan za bun-tovnika.

Šola je ostala še leta dvorazrednica, ob-čine so bile za razširjenje oblasti proti. Na šolo so mu pošiljali boleline učiteljice, »da bi se lahko na Slatini lečile«, navadno so bi-le na dopustu, ker v prenapolnjenih razredih niso mogle zdržati. Poučevala sta torej s pok. tov. Kitom mnogokrat sama po 500—600 otrok. Nekega leta jih je imel Škrabl vse sam.

Temeljita so bila nadzorovanja. V starih spisih lahko čitamo:

Nekaj tragikomičnega iz mlajše pretek-losti. Za 4. maj in sledeče dneve tekočega leta je cerkveno oblastvo napovedalo misijon, da se ljudje spokore za storjene grehe. Potom časnikov je zvedel za to cerkveno prireditev tudi naš poštvovalni šolski nadzornik N. Ta-koj je zasumil, da bi znali križevski učitelji to priliko izrabiti za male počitnice in bi ne bilo slabo, če bi se jih presenetilo v sladkem brezdelju. Mišljeno, storjeno. Lil je dež, tulil vihar. Sedem ur daleč je brodil po blatu od Ptuja do sem, sladko je bilo upanje, da sled-njič ugodi svojemgu nagonu maščevalnosti.

Vendar, neopredlag ograča, Nemesis obrne.

Pri misijonih hitijo ženske, stare in mla-de, zelo zgodaj v cerkev, da si zasigurajo

primeren prostorček. Ropotanje okovanih čevljev in zvonjenje me je spravilo iz postelje že ob štirih. V prvem svitu sem odšel v pi-sarno v prvem nadstropju, da si poiščem ka-ko delo. Ker je bilo še pretemno, sem si na-žgal košček smodke in odšel v razred ob pi-sarni. Odprl sem okno pri mizi, nato drugo. Vse je bilo tiho. Ko pa sem stopil proti zad-njemu oknu, je nastal v kotu pod zadnjo klopio nekakšen šum, se jačal, slednjič se je pokazal iz klopi pokvečen fjakarski klobuk na zabuhlem obrazu. Ta čudna prikazen me je čisto iznenadila, odskočil sem in se ozrl po čem že, da bi se lahko branil, če me na-pade. Pozdravil je »Guten Morgen« in po glasu sem spoznal vtihotapljenca, mojega ljubljenega prijatelja nadzornika N.

No, si boš mislil, mladi prijatelj, da je temu nepričakovanemu srečanju sledilo kako objašnjevanje. Čisto nič! Njegove strogosti nisem vprašal, ne kako, ne kdaj je prišel v šolo, ravnal sem po nauku našega največjega Učitelja, ki veli: Če te sovražnik udari na eno lice, nastavi mu še drugega! Nepričakovanega gosta sem odvedel v svoje stanovanje, mu dal toplo suknjo, kave, žganja (njegov ele-mentl), smodk. Ob devetih pa se je začelo. Solo oz. učiteljstvo je temeljito inspicial, se pa tudi temeljito blamiral, dve leti ga ni bilo k Sv. Križu.

To pa sem zapisal radi tega, da boste v poznih letih čitali, da so se med nami godile stvari, ki bi bile drugod nemogoče.

Pri takem nadzorniku je razumljivo, da Škrabl ni dobil starostnih doklad. Škrabl se je pritoževal, prišel je deželni šolski nadzo-rnik, prišel predsednik upravnega sodišča, sam minister vitez Unger, našli niso razlogov za

grajo, a starostnih doklad Škrabl le ni dobil.

Imel je zbrano nevesto, za rodbino so mu bili dohodki prepričli, ni se uklonil, ostal je samec.

Omagal pa ni pri delu. Roko v roki z domačimi duhovniki je ustanovil politično društvo in gojil nacionalno zavednost tudi med odraslimi.

To je bilo veselja, ko so leta 1892. nasko-čili pri volitvah občino Rogaško Slatino in jo dobili v roke. Res so potem zdravilišče izlo-čili iz velike občine, mesto stebra je stal le količek.

Mi boste li verjeli, da je Škrabl leta 1882. ustanovil pri Sv. Križu kmetsko-nadaljevalno šolo? Obiskovalo jo je 35 učencev, Škrabl je imel v njej vsako zimo po 50 predavanj.

Iz njegovih zapiskov še nekatere zanimi-vosti, ki so še danes aktualne.

Leta 1899. Ob tridesetletnici državnega šolskega zakona. In vendar slišimo danes po tridesetih letih, da osnovna šola ne daje tega, kar se je od nje pričakovalo. Šola nima samo namena, da vzbuja smisel za širjave in spo-znavanje oddaljenejšega, deco mora vzgajati za kmetski poklic. Ne iščimo najvažnejšega in najgloblje razloga za propadanje kmetstva v zunanjih razlogih, šola usmerja mladino proč od kmetijstva in poljedelstva.

Leta ... Nadzornik N. je odšel. Kaj je odnesel s seboj? Težko obremenjeno vest in prokletstvo učiteljstva.

Leta 1904. Tako radi nam pravijo o le-poti našega poklica in da stojimo na lestvici, ki pelje v nebeško kraljestvo idealov. Pozab-ljajo pa, da mora stati vsaka lestvica na real-

† Simon Škrabl

(1844—1935.)

Rojen je bil na Brestovcu pri Rogaški Slatini, nastopil službo proti koncu leta 1861. pri Sv. Križu, služboval tam 43 let, bil v pok-koju 31 leto, dne 14. junija 1935 smo ga v Šmartnem ob Paki pokopali. Pri žalni službi božji je bila domača šolska deca, tucat učiteljstva, kakih 100 drugih ljudi, petje, venci, cvetje, nagovor, pa konec.

Kaj pa še hočete drugega. Saj, ko je od-šel v pokoj, ni dobil ne medalje, ne zasluž-nega križca, ja še pohvalnega dekreta ne.

Kaj hočete torej mnogo govoriti, za živ-ljenje itak ni bil več.

Tako tonejo v pozabljenje naši ljudje. Naši dobri ljudje! Kajti pokojnik je bil med ustanovitelji naše stanovske organiza-cije, bil je med prvimi, ki so se žrtvovali za stanovsko solidarnost in sprejel od organi-zacije diplomu častnega članstva, do smrti je bil ponosen na njo.

Tožil mi je, da današnje učiteljstvo ne pozna tovarištva, ker ne ve, kaj je hudo.

Nastopil je službo kot nezaten podučitelj, podrejen vsakomur, odvisev od vsakega. Ko je odhajal v pokoj, je bil priznan voditelj naroda v svojem okolišu, dobil je diplome častnega članstva 10 občin.

Pokojni naš tovariš Škrabl je bil narod-njak - junak.

Prva leta njegovega službovanja so za-vita v sivo kopreno pozabljena, kajti prvi njegovi učenci so klenčili v grob pred njim.

Ko je leta 1867. prevzel vodstvo takratne dvorazrednice z nad 500 otroki, je pričela